

Hotărârea CNCD privind declarațiile la adresa unui primar PSD

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA din 7 iunie 2006

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, întrunit în data de 07.06.2006, a dezbătut autosesizarea nr. 1578/27.03.2006 constituită în dosarul nr. 10A/2006.

Urmare a declarațiilor făcute în presă de către domnul Cosmin Nicula, la adresa domnului M. V., s-a constituit nota de autosesizare, fiind anexat articolul de presă care a preluat declarațiile făcute de către domnul N. în data de 26.03.2006.

În fapt, în data de 26 august 2006 domnul C. N., astfel cum reiese din articolul publicat în ziarul *Gândul* din data de 27 august 2006, a declarat că „așteaptă încă un răspuns de la A. N., după ce i-a adresat acestuia o scrisoare prin care l-a invitat să facă parte din organizația PSD Deva (potrivit corespondentului *Mediafax*). În continuare, domnul N. declară: „Aștept ca Adrian Năstase să vină în organizația PSD Deva, deoarece consider că el nu se mai regăsește în organizația PSD a Sectorului 1. Nu cred că o cioară, adică M. V., poate să fie purtător de cuvânt al partidului nostru. Nu este corect așa ceva”.

Declarația a fost preluată sub titlul „Deputatul PSD Cosmin Nicula despre Marian Vanghelie: Nu cred că o cioară poate să fie purtător de cuvânt al partidului nostru” fiind cuprinsă în conținutul ziarului *Gândul* din data de 27 august și preluată pe rețele de știri inclusiv pe internet. Sub același titlu, declarația este disponibilă pe pagina de internet la adresa www.phg.ro/stiri/Actualitate/ sau la adresa www.ziare.com/?ziare=details&_id=9170. De asemenea, este preluată în newsletter-ul nr. 3/28 martie 2006 pe www.infopolitic.ro fiind clasată pe locul 3 în topul declarațiilor violente.

Ziarul „Hunedooreanul” în versiunea electronică disponibilă la www.hunedooreanul.ro preia în data de 28 martie 2006 declarația și publică un articol intitulat „Nicula riscă să fie amendat cu 100 de milioane”.

Urmare analizării situației de fapt, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, prin adresa nr. 1579 din 27.03.2006 a solicitat domnului C.N. să comunice punctul său de vedere cu privire la declarațiile făcute și preluate în presa centrală și locală.

De asemenea, cu privire la aceste aspecte, prin adresa nr. 1580 din 27.03.2006 a fost solicitat punctul de vedere al domnului M. V.

În același sens, prin adresa nr. 2069 din 26.04.2006 s-au solicitat ziarului *Gândul* informații cu privire la modul de realizare al interviului precum și punctul de vedere cu privire la declarații.

Prin adresa înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu nr. 1720 din 03.04.2006, domnul M. V. a comunicat punctul său de vedere precizând

că: „(...) în conformitate cu prevederile legii penale, primarul sectorului 5 va acționa în justiție în vederea tragerii la răspundere a numitului C. N., solicitând atât aplicarea măsurilor prevăzute de legea penală, cât și obligarea acestuia la plata unor daune morale în cuantum de 500 milioane lei”.

Totuși, se prevede în continuare, (n.n.), „acțiunea nu va fi înaintată în drept în termenul prevăzut de lege numai în situația în care învinuitul va cere scuze în mod expres, fără echivoc, în presă primarului sectorului 5.

Prin adresa înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nr. 1719 din 03.04.2006, domnul C. N., deputat de Hunedoara, Grupul Parlamentar PSD, a comunicat punctul său de vedere considerând că în contextul în care a dat declarația, „nu a dorit în nici un caz să fie interpretată drept una ce ar putea avea condițiile unui discurs care să intre sub incidența activității CNCD” și „în urma citirii cu atenție a formei în care declarația ...a apărut în presă a(m) constatat că, într-adevăr, datorită unei preluări scoase din context a declarației (mele), aceasta poate fi interpretată”. Domnul N. precizează: „Vreau să vă asigur cu toată seriozitatea și sinceritatea că intenția mea nu a fost de a-l jigni pe domnul M. V. sau a aduce prejudicii imaginii colegului meu de partid. Ca tânăr politician nu înțeleg să-mi fac cariera politică în acest fel. Folosirea sintagmei „o cioară nu poate fi purtător de cuvânt al partidului” nu a dorit, în modul în care am gândit-o, să facă referire la etnia romă, cum înțeleg că a fost interpretată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Pornind de la realitatea că domnul M. V. a plecat, la un moment dat, din PSD (în anul 2004) după care s-a întors, nu am dorit decât să exprim plastic, metaforic, faptul că o persoană care „migreză” (termenul este des întâlnit în sfera politicii în astfel de cazuri) nu devine ulterior purtătorul de imagine al partidului, fără să aducă prejudicii de imagine acestuia. Probabil utilizarea metaforei cu „cioară” a fost neinspirată, puteam face comparația cu o altă pasăre dar, în contextul grăbit în care am fost abordat de ziariști pe această temă, am utilizat primul termen care mi-a venit în minte, fără a suspecta că metafora mea poate fi interpretată drept o încercare de jignire.”

În incheiere domnul N. precizează „vă rog să luați act de părerea mea de rău că nu am fost mai atent, de faptul că nu am făcut cu intenție vreo referire la altceva ori vreo aluzie nepotrivită. Îmi exprim regretul sincer pentru această neînțelegere și îmi cer scuze pentru faptul de a vă fi răpit timpul dintr-o simplă neatenție.”

Până la dezbateră dosarului de autosesizare nr.10A/2006, ziarul *Gândul* nu a răspuns solicitării Colegiului Director.

În drept, Declarația Universală a Drepturilor Omului în articolul 7 prevede că: „Toți oamenii sunt egali în fața legii fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare”.

Articolul 2 prevede că: „Fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în (...).Declarație, fără nici o deosebire, în special de... rasă, de culoare, (...) de origine națională sau socială (...) sau decurgând din orice altă situație”.

În același sens, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat de România la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în

„Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974 prevede în articolul 20 alin. 2 că: „Orice îndemn la ură națională, rasială (...) care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență este interzis prin lege.” Articolul 26 prevede ca: „Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la ocrotire egală din partea legii. În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, (...) origine națională sau socială (...) sau întemeiată pe orice altă împrejurare”.

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, ratificată de România prin Decretul nr. 345 din 14 iulie 1970, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 92 din 28 iulie 1970 prevede în articolul 2: „Statele părți condamnă discriminarea rasială și se angajează să urmeze, prin toate mijloacele potrivite și fără întârziere, o politică menită să elimine orice formă de discriminare rasială, să favorizeze înțelegerea între toate rasele și în acest scop: ... b) fiecare stat parte se angajează să nu încurajeze, să nu apere și să nu sprijine discriminarea rasială practică de vreă persoană sau organizație, oricare ar fi ea.

Constituția României prevede în art. 30 alin.7 că: „Sunt interzise de lege (...) îndemnul la ură națională, rasială, de clasă, religioasă, incitarea la discriminare, (...) la violență publică, (...)”

De asemenea, în articolul 16 privind Egalitatea în Drepturi, la alin.1, Constituția României prevede că: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Potrivit art. 2, alin 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, ...”prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectarea HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Articolul 2 alin 3 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe...”

Articolul 19 din același act normativ prevede că: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă,

naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

Pe de altă parte la analiza petiției și a probelor din dosar trebuie avut în vedere art. 30 referitor la Libertatea de exprimare alin. (1) și (6) din Constituția României republicată care prevede că: „(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice – ratificat de România la 9.XII.1974 – prevede în art. 19 paragraful 3. că „exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”. Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerare și pentru protejarea demnității persoanei.

În cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art. 10 că: „orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: „exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități), poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.”

Colegiul Director reține că dintre toate drepturile și libertățile garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de Protocoalele sale adiționale, numai cu privire la libertatea de exprimare art. 10 parag.1 dispune că exercitarea ei comportă îndatoriri și responsabilități.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reafirmă prin jurisprudența sa că „libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale. Sub rezerva paragrafului 2 al art. 10, ea acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis fără de care nu există, o societate democratică. (Hotărârea Curții Europene în cauza *Oberschlick vs. Austria*, para. 57). În aceeași ordine de idei, Curtea Europeană afirmă că „limitele criticii acceptabile sunt mai largi cu privire la politicieni decât în raport cu indivizii obișnuiți. Spre deosebire de cei din urmă, politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă atât din partea ziariștilor cât și a marelui public și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai

mare de toleranță, îndeosebi atunci când ei înșiși fac afirmații publice susceptibile de a fi criticate”.

Politicianul este și el îndreptățit la protecția reputației sale, chiar și atunci când acționează în calitate oficială, dar cerința acestei protecții trebuie cântărită în raport cu interesul dezbaterii libere a chestiunilor politice”.(Hotărârea Curții Europene în cauza *Oberschlick vs. Austria*, para. 59).

În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că „impactul potențial al mijlocului de comunicare este un element important și este de notorietate că mijloacele de comunicare audio-vizuale, au, de regulă, efecte imediate și puternice într-o măsură mai mare decât presa scrisă (vezi Hotărârea Curții Europene în cauza *Purcell și alții vs. Irlanda*). Mijloacele audio-vizuale au posibilitatea exprimării în imagini a unor înțelesuri pe care presa scrisă nu este capabilă să le răspândească. (Hotărârea Curții Europene în cauza *Jersild v. Danemarca*)

În lumina prevederilor art. 10 parag.2 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, analizând petiția și având în vedere legislația română privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, ne aflăm în situația de a analiza dacă dreptul la libera exprimare al domnului C. N. este supus unor „condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, măsuri care sunt necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora.”

Astfel cum statuează și Curtea Constituțională a României, „principiile nediscriminării sunt cele cuprinse în art. 4 alin.2 din Constituție, însă acestea pot fi extinse potrivit prevederilor art.20 din Constituție, care permit corelarea dispozițiilor constituționale cu tratatele și pactele internaționale la care România este parte. Aceste principii sunt extinse prin art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974 și prin art. 2 alin.2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale ratificat de România prin același decret și publicat în Buletinul Oficial cu același număr și din aceeași dată.” (Decizia nr. 54/2000, M.Of. nr. 310/2000, DH 2000, p. 511)

Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 al O.G. nr. 137/2000, deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1 corelativ celor prevăzute în pactele și tratatele de drepturile omului la care România este parte (vezi Decizia Curții Constituționale citate mai sus) și are fie ca scop, fie ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Analizând declarațiile făcute de către domnul C. N. se reține faptul că se fac referiri la persoane în care se face implicit o deosebire bazată pe criteriul originii etnice prin asociere.

Modul de prezentare a situației persoanelor care fac obiectul declarației este diferit sub aspectul comparabilității, reținându-se în prima parte a declarației faptul că se face referire la o persoană (A. N.) fără a se folosi apelative, sintagme, trimiteri,

remarci sau asocieri. În cea de-a doua parte a declarației se fac referiri explicite concretizate în următoarea declarație: „Nu cred că o cioară, adică Marian Vanghelie, poate să fie purtător de cuvânt al partidului nostru. Nu este corect așa ceva”.

Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare prevede în art. 1 că „În România, stat de drept, democratic și social, demnitatea omului, (...), libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt garantate lege”.

Referindu-ne la afirmațiile prezentate mai sus, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a statuat în jurisprudența sa, utilizarea unor sintagme precum „țigani”, „romi”, „homosexuali”, „sidos” sau „cioara/ciori”, în speța noastră, referitoare la anumite categorii de persoane trebuie analizate contextual raportate la întreg, având în vedere declarațiile, articolele, publicațiile *per se*, titlul articolelor cât și conținutul acestora, punctele de vedere ale celor care le-au scris sau prezentat, modul și contextul în care au fost făcute precum și impactul acestora.

Colegiul Director reține că tratarea diferențiată a persoanelor care fac obiectul declarației domnului C. N., astfel cum sunt redate prin aspectele reținute anterior, sub aspectul efectului creat, aduce atingere demnității persoanei, în speța domnului M. V., catalogat ca fiind „o cioară” și în acest context neputând fi purtător de cuvânt al unui partid, în opinia domnului C. N. Atingerea adusă dreptului la demnitate a domnului M. V. este subliniată prin însăși expunerea prezentată Colegiului Director în punctul de vedere transmis, precizând că: „(...) în conformitate cu prevederile legii penale, Primarul Sectorului 5 va acționa în justiție în vederea tragerii la răspundere a numitului C. N., solicitând atât aplicarea măsurilor prevăzute de legea penală, cât și obligarea acestuia la plata unor daune morale în cuantum de 500 milioane lei.

Având în vedere motivele expuse mai sus, Colegiul Director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive prevăzute în definiția discriminării astfel cum este reglementată de art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Sub aspectul art. 19 din O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, analizând punctul de vedere al domnului C. N., Colegiul Director reține faptul că acesta admite că a făcut declarația respectivă, precizând că „datorită unei preluări scoase din context a declarației (sale n.n.), aceasta poate fi interpretată, asigurând Colegiul Director că „intenția nu a fost de a-l jigni pe domnul primar M. V. sau a aduce prejudicii imaginii colegului de partid”, însă fără a preciza care a fost contextul din care s-a extras declarația.

În acest context se reține un comportament manifestat în public prin prezentarea declarațiilor în discuție din data de 26 martie 2006 transmise de corespondentul *Mediafax*, și ulterior preluate de ziarul *Gândul* și pe alte rețele de știri disponibile publicului larg pe internet.

Sub aspectul laturii subiective a faptei, din punctul de vedere al vionovăției, trebuie avut în vedere faptul că textul art. 2 al O.G. nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, nu face o distincție între intenție (directă sau indirectă) ori culpă, acțiunea potrivit art. 2 având fie ca scop fie ca efect atingerea adusă unui drept, în cazul nostru demnitatea umană.

Așa cum subliniază și Curtea Europeană a Drepturilor Omului „impactul potențial al mijlocului de comunicare este un element important și este de notorietate că mijloacele de comunicare audio-vizuale, au, de regulă, efecte imediate și puternice într-o măsură mai mare decât presa scrisă iar mijloacele audio-vizuale au posibilitatea exprimării în imagini a unor înțelesuri pe care presa scrisă nu este capabilă să le răspândească. (Hotărârea Curții Europene în cauza *Jersild v. Danemarca*)

Este adevărat că în speța dedusă soluționării, declarațiile au fost prezentate în media scrisă însă trebuie avut în vedere că acestea au fost preluate și disponibile publicului inclusiv pe rețele de știri pe internet, ceea ce a făcut posibilă diseminarea informației în timp scurt și în spațiu larg.

Mai mult, având în vedere faptul că domnul C. N. este deputat, membru al unui Grup Parlamentar, așa cum reiterează și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, politicianii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță, îndeosebi atunci când ei înșiși fac afirmații publice susceptibile de a fi criticate. (Hotărârea Curții Europene în cauza *Oberschlick vs. Austria*, para. 59).

În acest sens, Colegiul Director reține un comportament care a are ca efect atingerea demnității și crearea unei atmosfere umiltoare îndreptate împotriva unei persoane legate prin asociere de apartenența la o anumită etnie sau de culoare.

Sub acest aspect, Colegiul Director se raportează la folosirea sintagmei: „Nu cred că o cioară, adică Marian Vanghelie, poate să fie purtător de cuvânt al partidului nostru. Nu este corect așa ceva”.

Colegiul Director reține că potrivit definiției existente în Dicționarul explicativ al limbii române, Ediția a II a, 1998, editat de Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan”, prin „cioară” se înțelege și „...2. Epitet dat unui om brunet.”. În același sens, pe DEX online, (DEX online este transpunerea pe Internet a unor dicționare de prestigiu ale limbii române. ... Definițiile sunt preluate textual din sursele menționate) disponibil al adresa <http://dexonline.ro/search.php?cuv=cioara> prin „cioară” se înțelege și „s.v. rom, țigan”, ca sursă fiind menționat Dicționarul de sinonime, ediția 2002.

Raportându-ne la spațiul public, se pot reține diverse situații în care utilizarea sintagmei „cioară” este asociată cu apartenența etnică, rasială sau culoarea unor categorii de persoane într-un context care a avut ca efect crearea unei atmosfere umiltoare. De exemplu, ziarul *Gândul* într-un articol din data de 30 mai 2006, intitulat „Nicolae Badea susține că suspendarea clubului Dinamo pentru rasism este o „decizie barbară”: „Președintele Consiliului de Administrație al clubului Dinamo, Nicolae Badea, crede că decizia Comisiei de Disciplină a FRF, de a suspenda echipa „alb-roșie” pentru scandări rasiste este una „barbară”. Oficialii FRF au decis ca Dinamo să joace ultimul meci al etapei fără spectatori după ce, la meciul „câinilor” cu FC Argeș, câțiva suporterii i-au strigat fostului jucător dinamovist, Daouda: „pentru noi ești doar o cioară”.”

De asemenea, la adresa <http://sport.rol.ro/fotbal-intern/jiul-pedepsita-pentru-rasism.htm> în data de 10 iunie 2006 este disponibil articolul intitulat „Jiul pedepsită pentru rasism”. Din conținutul articolului reiese că: „Minerii” sunt obligați să plătească 30.000 de franci elvețieni, iar terenul le-a fost suspendat pentru o etapă. Și giuleștenii vor juca un meci cu porțile închise pentru scandările împotriva lui Siman și Stancioiu, de la meciul cu Sportul. Comisia de disciplină a FRF a decis ieri să penalizeze comportamentul rasist al fanilor Jiului Petrosani la meciul cu Rapid, aplicând din nou jumătate din circulara FIFA, așa cum s-a întâmplat și în cazul Stelei. Astfel, pentru scandările repetate „Țigani”, „Am avut și vom avea mereu boala pe țigani” și „Liga Campionilor interzisă ciorilor”, clubul „minerilor” va plăti o amendă de 30.000 de franci elvețieni și va avea terenul suspendat pentru o etapă.

Articolul „Suporterii: „zmei” în afara stadionului, cumiți în tribune” din data de 1 aprilie 2006, publicat în ziarul *Gândul* și disponibil la adresa

http://www.gandul.info/articol_8019/suporterii__zmei_in_afara_stadionului__cuminti_in_tribune.html precizează: „Suspendați-ne, urâm ciorile!”, „Un milion de ciori, o singura soluție – Antonescu!”, „Mori, țigane!” și „Ce cioroi, ce cioroi, cei mai negri din peluză sunteți voi!” sau alte asemenea sloganuri s-au auzit, în ultimii 15 ani, la toate partidele dintre Steaua și Rapid. Din fericire, la partida de joi seara nu am avut parte de scandări de acest gen și atât suporterii Rapidului, cât și cei ai Stelei au avut un comportament decent în tribunele stadionului Giulești. Poate și de frica unei eventuale suspendări, galeriile s-au comportat de nota 10.”

În plus, Colegiul Director se raportează la jurisprudența sa, reținând că în ceea ce privește utilizarea unor sintagme de genul „cioară/ciori” s-a considerat că prin folosirea acestora se aduce atingere demnității umane, fiind săvârșită o faptă de discriminare. De exemplu, Colegiul Director s-a pronunțat în ceea ce privește scandările proliferate în timpul meciului dintre F.C. Steaua București – UFC Rapid București din data de 13.04.2005 când s-au scandat printre altele și „a mai murit o cioară” (lozincă folosită atunci când era faultat un jucător al echipei Rapid).

De asemenea, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării s-a autosesizat cu privire la declarațiile făcute de dl. A. S., într-un interviu din data de 19.04.2005, difuzat în cadrul programului Știri al postului realitatea TV, afirmând următoarele: „(...) cu jucători de pe internet și cu toate ciorile astea aduse; că, dacă le bag la grădina zoologică și le arăt la copii: uitați maimuța! Nu e nici o deosebire (...)”. În ambele cazuri s-a constatat existența unei fapte de discriminare și s-a dispus sancționarea cu amendă contravențională.

Coroborând elementele de mai sus, sub aspectul conotațiilor asociate utilizării sintagmei de „cioară”, rezultă fără echivoc că în spațiul public, din nefericire, este utilizat și larg răspândit, fiind asociat unui stigmat identificat în fapt cu rasa, culoarea sau apartenența etnică a unor persoane. De altfel și dicționarele explicative asociază în secundar termenul cioară cu „Epitet dat unui om brunet” sau „rom; țigan”. Folosirea acestei sintagme a făcut obiectul unor sancțiuni *vis à vis* de persoanele care l-au utilizat, datorită caracterului rasist, discriminatoriu, umilitor și ofensator al acestora prin asocierea cu rasa, culoarea sau apartenența etnică.

Pe de altă parte, Colegiul Director ia nota de punctul de vedere al domnului C. N. care consideră că „folosirea sintagmei „o cioară nu poate fi purtător de cuvânt al

partidului” nu a dorit, în modul în care a gândit-o, să facă referire la etnia romă... Pornind de la realitatea că domnul M. V. a plecat, la un moment dat, din PSD (în anul 2004) după care s-a întors, nu a dorit decât să exprim(e) plastic, metaforic, faptul că o persoană care „migrează” (termenul este des întâlnit în sfera politicii în astfel de cazuri) nu deveni ulterior purtătorul de imagine al partidului, fără să aducă prejudicii de imagine acestuia. Probabil utilizarea metaforei cu „cioară” a fost neinspirată, putea face comparația cu o altă pasăre dar, în contextul grabit în care a fost abordat de ziariști pe această temă, a utilizat primul termen care i-a venit în minte, fără a suspecta că metafora ... poate fi interpretată drept o încercare de jignire.”

Luând în considerare punctul de vedere de mai sus, se poate reține că folosirea sintagmei nu a dorit, prin modul în care a gândit-o domnul N., să facă referire la etnia romă, însă efectul folosirii unei asemenea sintagme poate fi, în contextul actual al societății noastre, extrem de ușor asociat culorii, rasei sau apartenenței etnice.

Domnul N. precizează că utilizarea metaforei cu „cioară” a fost neinspirată, că putea face comparația cu o altă pasăre dar, în contextul grăbit în care a fost abordat de ziariști pe această temă, a utilizat primul termen care i-a venit în minte. De altfel, într-un articol de presă apărut în varianta electronică a ziarului *Hunedooreanul*, disponibil la adresa www.hunedooreanul.ro, în articolul intitulat „Nicula riscă să fie amendat cu 100 de milioane” precizează: „eu nu am vrut să jignesc nici o etnie pe care de fapt o respect. Foarte bine puteam să spun despre M. V. că este o privilegiată. Faptul că l-am făcut cioară a fost o etichetare nefericită.” Coroborat acestui aspect, nu se poate reține motivarea că asocierea cu „cioară” are în vedere faptul că o persoană care „migrează” (termen des întâlnit în sfera politicii) nu poate deveni ulterior purtătorul de imagine al partidului, fără să aducă prejudicii de imagine acestuia, așa cum nici sintagma de privilegiată nu ar fi putut justifica o astfel de asociere. În plus, așa cum reiterează și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță, reține și faptul că în ceea ce privește îndeosebi atunci când ei înșiși fac afirmații publice susceptibile de a fi criticate. (Hotărârea Curții Europene în cauza *Oberschlick vs. Austria*, para. 59).

În ceea ce privește apartenența sa [Marian Vanghelie] etnică, națională sau de culoare, este de asemenea cunoscut că au fost puse în discuție în mod public aceste aspecte asupra cărora domnul V. nu a considerat necesar să se justifice însă în privința cărora s-au făcut diverse speculații în mass media. În acest sens, Colegiul Director reține că este dreptul oricărei persoane de a se auto-identifica ca aparținând unui grup sau altuia și nu revine altora această prerogativă de a considera o persoană ca fiind de o etnie sau alta. Spre exemplu, pe pagina de internet disponibilă pe site-ul intitulat www.vanghelie.ro se precizează: „M. V. a avut parte de o copilarie poate cel puțin la fel de pitorească precum inedita sa carieră politică. *S-a născut și a copilărit pe străzile și maidanele din Ferentari, în locuri despre care, din motive numai de el știute, actualul primar al sectorului 5 evită să vorbească până și cu cei mai apropiați prieteni.*” Într-un articol de presă intitulat „Vanghelim, ce să facem?” publicat în *Lumea Magazin*, Mileniul trei, nr.3 din 2005 și disponibil pe internet la adresa www.lumeam.ro/nr.3_2005/mileniul_trei.html autorul (Nicolae Cristache) precizează: „Cel mai grav și mai des i se pune în cârcă apetitul său pentru agramatism...*Mască*”

*sau subtil, era adusă în discuție culoarea tenului sau exagerat de puțin asemănarea cu a unui suedez....*Căci, iată, nici măcar o singură dată până acum detractorii săi nu au adus vorba despre gospodarul V., despre hotărârea sa de a-și afunda picioarele în haznalele mahalalelor, despre forța de a cunoaște oameni și locuri unde neam de neamul primarilor de până acum n-a aruncat nici măcar o privire. Primarii noștri de până astăzi au văzut Capitala pe Internet și la conferințele de presă, și-n *talk-show-uri*, și în campaniile electorale.”

Aceste considerente reflectate public prin mass media scot în evidență subiecte care au făcut obiectul dezbaterilor publice și care în mod implicit au vizat aspectele vizibil legate de apartenența etnică sau de culoare *versus* angajamentul, implicarea și cariera politică a dlui M. V.

Având în vedere motivele de fapt și de drept prezentate mai sus, Colegiul Director consideră că se poate reține un comportament prin care se aduce atingere demnității ori crearea unei atmosfere umilitoare îndreptat împotriva unei persoane prin asociere cu apartenența la o anumită etnie sau de culoare.

Colegiul Director ia act de declarația dlui C. N. prin care își exprimă regretul față de situația creată și scuzele de rigoare precizând Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării să ia act „de părerea de rău (a acestuia n.n.) că nu a fost mai atent, de faptul ca nu a făcut cu intenție vreo referire la altceva ori vreo aluzie nepotrivită.... că își exprimă (n.n.) regretul sincer pentru această neînțelegere și își (n.n.) cere scuze pentru faptul de a fi răpit timpul dintr-o simplă neatenție.”

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (3) din Ordonanța nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, al art. 2 alin. (1) lit g), art. 3 alin. (2), art. 5 alin. (8) și art. 7 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 2 alin. (1) și art. 19 din O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi, a membrilor prezenți

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate constituie acte de discriminare conform art. 2 alin. (1) și art. 19 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, cu modificările și completările ulterioare

2. Sancționarea dlui C. N. cu avertisment, potrivit art. 20, alin. 1 și 3, O.G. nr. 137/2000, cu modificările și aprobările ulterioare;

3. O copie a hotărârii se va comunica domnului Cosmin Nicula, potrivit art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr.27/2002 privind soluționarea petițiilor, aprobată și modificată prin Legea nr. 233/2002;

3. O copie a hotărârii se va comunica domnului M. V.